

Seminární práce

Jaroslav Pokorný, 403198
Pavla Musilová, 20228

Ženy ve sportu z hlediska
historické perspektivy

Úvod

Ženy ve sportu? Jak to bylo, je a bude? Začneme kvízem:

- Víte, v kterém roce se poprvé zúčastnila olympiády žena?
- Víte, která žena vyhrála v historii nejvíce olympijských zlatých medailí?
- Víte, kolik českých žen získalo zlatou olympijskou medaili?
- Podporoval Coubertin účast žen na olympiádě?
- Kdy a kde se konala první ”ženská olympiáda” (později přejmenovaná na Ženské sportovní hry)?
- Kdo byla první olympijská vítězka? V kterém roce a v kterém sportu? Co měla na sobě při závodě?
- V kterém období fungovala mezinárodní federace žen?
- Které sporty doposud ženy nemají na olympiádě, zatímco muži ano? (letní a zimní)

Odpovědi: 1. 1900 Paříž, 2. Věra Čáslavská (sedm), 3. celkem 22 českých olympijských medailistek, některé i více medailí, 4. ne, 5. 1922 Paříž, 6. Charlotte Cooper, 1900 Paříž, v dlouhé sukni a šněrovačce zvítězila v tenise, 7. 1921 — 1930, 8. box a skoky na lyžích.

Jsme v antickém Řecku 8. července roku 776 př. n. l. Právě se konají první olympijské hry v dějinách. V hledišti není ani jedna žena. Jak je to možné? Jednoduše, v antickém Řecku ženy nemohly ani přihlížet olympijským hrám, natož se zúčastnit. Řekové však přece jen mysleli na sportovní využití žen, ty měly vlastní ”olympiádu”, která se nazývala Héraia a skládala se ze tří běžeckých závodů.

O několik desítek století později, přesně roku 1896, kdy baron Pierre de Coubertin obnovil ideu olympijských her, se situace zase tak moc nezměnila. Návrhy na účast žen byly zamítnuty. Hlavní starostí ženy by měla být péče o rodinu.

Začátkem dvacátého století se postoje společnosti k ženám a sportu začaly měnit žen i sportů ve kterých soutěžily na olympijských hrách přibývalo.

A dnes? Na olympijských hrách roku 2004 v Aténách se ženy podílely více než čtyřiceti procenty z celkového počtu sportovců. Můžeme číst o horolezkyních zdolávajících Mt. Everest, sjezdařkách, ať už na lyžích nebo na horských kolech, nebojících se rychlosti, vzpěračkách, zvedajících násobky své váhy. Počet žen, nejen aktivních sportovkyň, ale i trenérk, instruktorek, žen ve funkčích národních olympijských výborů a také sportovních novinářek, se stále zvyšuje.

1 Sportování žen v historii

První z následujících tabulek ukazuje účast žen na novodobých olympijských hrách, druhá pak postupné přibývání sportů, ve kterých na olympiádě soutěžily ženy.

Rok	Počet sportů	Počet žen	procent
1896	0	0	0,00
1900	4	19	0,01
1904	1	8	1,30
1908	3	36	1,80
1912	5	57	2,20
1920	4	78	2,50
1924	6	136	4,40
1928	7	290	9,60
1932	7	35	9,00
1936	7	328	8,10
1948	8	385	9,40
1952	8	518	10,50
1956	8	371	11,50
1960	5	610	11,40
1964	7	684	13,30
1968	7	781	14,10
1972	8	1058	17,60
1976	11	1247	20,60
1980	12	1152	20,40
1984	14	1562	22,80
1988	17	2186	25,80
1992	17	2708	28,50
1996	21	3523	34,00
2000	25	4069	38,00
2004	31	4412	42,00
2008	36	4749	

1900	golf a tenis
1904	lukostřelba
1908	krasobruslení
1912	plavání
1924	šerm
1928	atletika, gymnastika
1936	lyžování
1948	kanoistika
1952	jezdectví
1960	rychlobruslení
1964	saně, volejbal
1976	basketbal, házená, veslování
1980	pozemní hokej
1984	cyklistika, moderní gymnastika, střelectví, synchronizované plavání
1988	jachtink, stolní tenis
1992	akrobatické lyžování, biatlon, rychlobruslení na krátké dráze, badminton, judo
1996	fotbal, plážový volejbal, softball
1998	curling, lední hokej, snowboard
2000	moderní pětiboj, vzpírání, taekwondo, triatlon, vodní pólo
2002	boby, skeleton
2004	zápas

2 Rozdílnost ve sportu žen

I přes neustálý boj feministek o zrovnoprávnění žen je třeba si uvědomit, že skutečné rozdíly mezi muži a ženami ve vztahu ke sportu budou vždy existovat, lze je rozdělit do čtyř skupin (viz [1]):

- Anatomické
- Fyziologické
- Psychické
- Pedagogické (tréninkové)

2.1 Anatomické rozdíly

ženy jsou nižší (cca o 6 %) a lehčí (cca o 19 %), než muži stejného věku ženy mají v průměru kratší končetiny, délka nohou žen je cca 51,2 % a mužů 52 % výšky ženy mají užší ramena a širší boky ženy mají níže položené téžiště, jejich stabilita je větší ženy mají více tuku v dolní části těla oproti mužům, kteří ho mají více v horní polovině těla svaly tvoří u žen cca 36 % a u mužů cca 44,8 % celkové hmotnosti těla množství celkové tělesné vody je u žen nižší a pohybuje se v rozmezí 50-60 %, u mužů v pásmu 55-65 % celkové hmotnosti % tělesného tuku se u žen středního věku pohybuje v rozmezí 22–26 %, u mužů stejného věku je v pásmu 14-18 % ženy dosahují "kostní" dospělosti ve věku 17-19 let,

muži později ve věku 21-22 let ženy mají v průměru cca o 15 % větší podíl kontrahujících vláken

2.2 Fyziologické rozdíly

ženy mají cca o 20% menší srdce ženy mají v průměru nižší systolický krevní tlak ženy mají nižší schopnost transportu kyslíku krví ženy mají menší objem plic a nižší plenitelnost funkce ženy mají o 18-25% nižší maximální spotřebu kyslíku maximální hodnoty srdeční frekvence jsou pro obě pohlaví prakticky stejné ženy mají o cca 20% nižší kyslíkový tep ženy mají nižší aerobní předpoklady ženy mají lepší předpoklady pro vytrvalostní práci, lépe využívají chemickou energii uloženou v organismu na mechanickou práci ženy mají nižší bazální metabolismus ve srovnání s muži cca o 15% ženy ztrácejí železo v důsledku menstruace ženy jsou schopné produkovat stejně množství potu v horkém prostředí jako muži, jejich tolerance na zvýšenou teplotu je vyšší

2.3 Psychologické rozdíly

ženy jsou zpravidla méně agresivnější, než muži ženy jsou zpravidla více citlivé na vnější podněty ženy jsou více "náchylné" na intervence, které mohou změnit jejich vzezření ženy jsou více citlivé na dietologické intervence role pohybového tréninku v systému žen je většinou nižší, než u mužů

2.4 Pedagogické rozdíly

pohyblivost rozhodujících segmentů je u žen v průměru větší, než u mužů "citlivost" na vytrvalostní trénink je u žen vyšší "citlivost" na rychlostně-silový trénink je už žen nižší činnosti spojené s "rovnováhou" zvládají ženy snáze změny v důsledku aplikovaného tréninku jsou u obou pohlaví prakticky stejné potenciál volného času žen je zpravidla nižší

3 Sociologické aspekty sportu žen

O sociologických aspektech sportu žen budeme hovořit až při prezentaci práce, čerpáme zejména z literatury [2], [3] a [4].

4 Sportovkyně roku

Od začátku jednadvacátého století získaly titul Sportovkyně roku tyto ženy:

- 2000 USA, Marion Jonesová, atletika
- 2001 AUS, Cathy Freemanová, atletika
- 2002 USA, Jennifer Capriatiová, tenis tenis

- 2003 USA, Serena Williamsová, tenis
- 2004 SWE, Annika Sörenstamová, golf
- 2005 UK, Kelly Holmesová, atletika
- 2006 CRO, Janica Kostelićová, alpské lyžování
- 2007 Rusko, Jelena Isinbajevová, atletika
- 2008 BEL, Justine Heninová, tenis
- 2009 Rusko, Jelena Isinbajevová, atletika
- 2010 USA, Serena Williamsová, tenis
- 2011 USA, Lindsey Vonnová, alpské lyžování
- 2012 KEN, Vivian Cheruiyotová, atletika
- 2013 UK, Jessica Ennisová, atletika

5 České olympijské vítězky

Na závěr uvádíme české zlaté olympijské medailistky.

- Eva Bosáková, 1960, gymnastika — kladina
- Milena Duchková, 1968, skoky do vody — věž
- Olga Fikovová, 1956, hod diskem
- Zdeňka Honsová, 1948, gymnastika — družstva
- Marie Kovářová, 1948, gymnastika — družstva
- Eliška Misáková, 1948, gymnastika — družstva
- Miloslava Misáková, 1948, gymnastika — družstva
- Milena Mullerová, 1948, gymnastika — družstva
- Miloslava Rezková, 1968, skok do výšky
- Věra Růžičková, 1948, gymnastika — družstva
- Božena Srncová, 1948, gymnastika — družstva
- Zdeňka Veřmírovská, 1948, gymnastika — družstva
- Dana Zátorská, 1952, hod oštěpem
- Věra Čáslavská, 1964 gymnastika — víceboj, přeskok, kladina, 1968, gymnastika — víceboj, přeskok, prostná, bradla (rekord 7 zlatých, 4 stříbrné)

- Olga Šilhánová, 1948, gymnastika — družstva
- Kateřina Emmos, 2008, střelba — vzduchovka
- Štěpánka Hilgertová, 1996, K1 slalom, 2000, K1 slalom
- Miroslava Knapková, 2012, veslování — skif
- Kateřina Neumannová, 2006, běh na lyžích
- Martina Sáblíková, 2010, rychlobruslení — 3km, rychlobruslení — 5km
- Barbora Špotáková, 2008 hod oštěpem, 2012 hod oštěpem

References

- [1] Zoubková, K, *Ženy a sport*, FSpS MU Brno, 2012.
- [2] Sekot, A., *Sociologie v kostce*, Paido, 2006.
- [3] Sekot, A., *Sociologie sportu*, Paido, 2006.
- [4] Sekot, A., *Sociologické problémy sportu*, Grada Publishing, 2008